

Євген МАРИЩУК

здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
Науковий керівник: **Гайбура Ю.А.**,
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та електронних платіжних систем
ЗВО «ПДУ»,
м. Кам'янець-Подільський

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

У ринковій економіці головною засадою існування кожного окремого товаровиробника вважається його конкурентоспроможність. Одним із центральних моментів при цьому є підвищення ефективності й оптимізації витрат суб'єктів господарювання. А одним із основних джерел підвищення прибутковості діяльності підприємств є знову ж таки оптимізація витрат й ефективність управління ними.

Під управлінням витратами слід розуміти процес цілеспрямованого формування витрат за її видами, місцями і носіями при постійному контролі й стимулюванні їх зменшення, що є важливою функцією економічного механізму будь-якого підприємства. Основною метою функціонування сільськогосподарського підприємства є забезпечення його стійкого розвитку, що можливо досягти за умови постійного пошуку та реалізації заходів щодо підвищення рівня економічної ефективності господарювання [2].

Управління витратами є однією з основних складових управління діяльністю підприємств. Суттю управління витратами є те, що ефективне використання ресурсів підприємства неможливе без цілеспрямованого впливу на формування витрат, контролю за їх рівнем та економічного стимулювання їх зниження. Вміння ефективно управляти витратами та отримувати від них максимальний результат є вирішальним чинником стабільності функціонування підприємства в ринкових умовах госпо-

дарювання. Необхідність дослідження проблеми управління витратами пояснюється рядом факторів: зниження витрат разом зі збільшенням обсягів виробництва є одним із джерел збільшення прибутку; завдяки ефективному управлінню витратами можна досягти високої конкурентоспроможності як продукції, так і підприємства; налагоджена система управління витратами дозволить збільшити кількість інвестицій в діяльність підприємств та ін. Тому вивчення даної проблеми є своєчасною і актуальною [1].

Окрім того, тема управління витратами є актуальною для всіх підприємств національної економіки. Вирішення цієї проблеми дає змогу суттєво збільшити конкурентоспроможність підприємства. Управління витратами – цілеспрямований вплив на склад, структуру й механізм формування витрат для одержання найвищого кінцевого результату. Ключовим елементом системи управління витратами на підприємстві є вимір і контроль у всіх його проявах: поточний контроль (установка принципів, пріоритетів і норм); заключний (аналіз). Істотною частиною цієї системи управління є спільний аналіз двох факторів: виробничих можливостей підприємства (внутрішній фактор), цін і потреб ринку (зовнішній фактор) [3].

Кінцевим результатом, що формує для підприємства фінансові ресурси, необхідні для розширення його діяльності, забезпечує його сталість і конкурентоспроможність на ринку, є прибуток. Саме на основі одержаного прибутку кожне підприємство незалежно від форми власності та виду діяльності виконує свої функції, направляючи кошти на власний розвиток, на соціальні потреби, до фондів матеріального заохочення та на інші цілі. Тому в сучасному господарському механізмі прибуток стає не тільки найважливішим показником, а й метою роботи підприємств та інших ринкових структур, має безпосередній вплив на формування та зміну їх вартості.

Глобалізація та інтернаціоналізація господарського життя у XXI ст. стали провідними тенденціями розвитку світової економіки. В цих умовах самостійне функціонування навіть великих підприємств дає все менші гарантії ефективного досягнення поставленої мети в стратегічній перспективі. Тому

відбуваються істотні зміни поведінки суб'єктів господарювання та характеру їх взаємодії. Перш за все, це стосується підприємств, що функціонують в інституційному середовищі сучасної вітчизняної економіки та формують свій прибуток як результат співвідношення доходів та витрат, отримуваних від усіх видів діяльності у конкретному звітному періоді. Специфіка цього середовища полягає саме в наявності складних структурних взаємозалежностей та зумовлює необхідність проведення досліджень, присвячених проблемам формування механізму управління вартістю підприємств [4].

Отже, система управління витратами відіграє важливу роль як в обґрунтуванні управлінських рішень під впливом зовнішнього економічного середовища, так і в налагодженні ефективного внутрішньогосподарського управління та створенні ефективного механізму планування, контролю й аналізу витрат на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Карачарова К. А., Машошина Т. В., Яковенко С. В. Особливості застосування кореляційно-регресійного аналізу в дослідженні ефективності управління витратами промислового підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: економіка та управління. 2023. № 7. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-04-04/2023-7-04-04>.
2. Ковальова О. Управління витратами господарської діяльності підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2019. № 6 (61). С. 85–95.
3. Михайленко О.В., Скоморохова С.Ю., Лесик Т.Г. Управління витратами і цінова політика підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: економічні науки. 2017. Випуск 27. Частина 3. С. 116–120.
4. Міценко Н. Г., Міщук І.П., Боднарюк В.А. Управління витратами в системі управління вартістю підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_11_14.